

Bachelorproject

JONGEREN AAN ZET IN DE KROOK

Bachelorartikel
2025 - 2026

Ilse Vanwyngaerden
2025 - 2026
Klas 3B1

Contents

1.	Inleiding.....	3
2.	Probleemstelling.....	3
3.	Cultuur voor iedereen, ook jongeren	4
3.1.	Recht op cultuur	4
3.2.	Brede omschrijving van jongerenwerking.....	4
3.3.	Drempels ivm jongerenwerkingen.....	5
4.	Bibliotheek de Krook: Project Kraak de Krook	6
4.1.	Wat is Bibliotheek de Krook en project Kraak De Krook?.....	6
4.2.	Voor- en nadelen:.....	6
5.	VIERNULVIER: Jong Panel.....	7
5.1.	Wat is de VIERNULVIER en Jong Panel?	7
5.2.	Input van de beroepskrachten	7
5.3.	Uitdagingen	8
6.	Museum voor Schone Kunsten: Schoon volk	9
6.1.	Wat zijn het Museum voor Schone Kunsten en Schoon Volk?.....	9
6.2.	Input van een publiekswerker	9
6.3.	Uitdagingen	10
7.	Welke inzichten kunnen we halen uit de verschillende jongerenwerkingen	11
8.	Conclusie	12
9.	Bronnenlijst	13
10.	Bijlagen	16
10.1.	Interviewleiddraad MSK en VIERNULVIER	16
10.2.	Transcriptie interview MSK en VIERNULVIER.....	17

VOORWOORD:

Mijn onderzoeksvraag vertrekt vanuit mijn stagecontext in bibliotheek De Krook, waar ik vooral bezig was rond jongeren en jongerenparticipatie.

Bibliotheek De Krook is een cultureel huis met tal van activiteiten en initiatieven om jongeren naar de bibliotheek te trekken in de vrije tijd. Zo zijn er bovenop het specifiek aanbod van *young adult* boeken, ook activiteiten zoals de schrijfworkshops met creatief schrijven die elke zes maanden plaatsvinden en de boekenclub genaamd booknook die maandelijks samenkomt.

In augustus 2025 werd vanuit de bibliotheek aanzet gegeven voor een nieuw jongerenproject, namelijk Kraak de Krook. Een open call werd gelanceerd en jongeren werden uitgenodigd om hun ideeën in te sturen naar de bibliotheek. Nu, enkele maanden later, staan deze projecten op het punt om van start te gaan. Maar hoe nodigt de bibliotheek deze jongeren nu uit om te participeren in de culturele vrije tijd?

Jongeren komen in verschillende fases van project Kraak de Krook naar voor. In de eerste fase worden ze gevraagd hun ideeën in te sturen waarna andere jongeren betrokken worden om de ingestuurde ideeën te beoordelen via een jongerenjury. Hierna worden inzenders van de ideeën gecontacteerd om hun ideeën verder vorm te geven en een traject uit te stippelen voor hun projecten. De jongeren worden uitgedaagd om verantwoordelijkheid en zelfstandigheid op te nemen terwijl de bibliotheek een ondersteunende rol opneemt.

1. Inleiding

Binnen het sociaal-cultureel werk is een veelvoud aan organisaties met jongerenwerkingen. Maar wat is nu juist een jongerenwerking, wat is de optimale manier om binnen een organisatie gestructureerd jongeren te betrekken en ze een plaats en vooral een stem te geven?

Elke organisatie heeft een eigen werking en daarbinnen bestaan grote variaties. Zo kunnen de jongerenwerkingen verschillende vormen aannemen zoals een jongerencollectief, een bestuurlijke vorm, een uitvoerende vorm of een combinatie van de bovenstaande.

2. Probleemstelling

Binnen de verschillende culturele organisaties zijn er specifieke werkingen, sommige van deze werkingen slagen er in jongeren aan te trekken en hen geëngageerd te houden terwijl andere organisaties met het probleem van afhakende jongeren zitten.

Het vergelijken van deze diverse werkingen, in het oog houdend dat de context en het doel vaak heel verschillend zijn, kan leiden tot het ontdekken van voor- en nadelen in het werken met jongeren. Voor deze vergelijking kijken we naar de volgende drie organisaties. De eerste organisatie is *Bibliotheek de Krook* en specifiek hun jongerenproject *Kraak de Krook*. De Krook werd gekozen op basis van mijn eigen stagecontext. Daarnaast wordt ook het Museum van Schone Kunsten met *Schoon Volk* en de VIERNULVIER met *Jong Panel* bekeken. Deze werden geselecteerd door hun diverse jongerenwerkingen en context.

Om de onderzoeksvraag: *‘Wat zijn de voor- en nadelen van verschillende jongerenwerkingen binnen verschillende cultuurorganisaties?’* te beantwoorden wordt hoofdzakelijk op twee manieren onderzoek gedaan. Enerzijds wordt via bronnenonderzoek informatie verkregen over de projecten met jongeren, de organisaties, definiëringen, etc. Anderzijds wordt via interviews met publiekswerkers van de verschillende jongerenwerkingen van de organisaties informatie verkregen over de geschiedenis, het ontstaan en de werking van de jongerenwerkingen.

3. Cultuur voor iedereen, ook jongeren

3.1. Recht op cultuur

'Iedereen heeft recht op cultuur'.

Dit is een uitspraak die ondersteunt wordt door artikel 27 uit de Universele verklaring van de rechten van de mens (Amnesty International, z.d.) en door artikel 15, deel drie uit het Internationale Verdrag inzake economische-sociale en culturele rechten (Verenigde Naties, 1966, p. 6). Ook art. 23 van de Belgische grondwet bevestigt het recht op culturele ontplooiing (Art. 23 Gw.).

Cultuur en het recht daarop is een gegeven dat door zowel België als de wereld gesteund wordt. Daarom is het belangrijk om hierop in te blijven zetten voor alle lagen van de bevolking, ook jongeren.

3.2. Brede omschrijving van jongerenwerking

Jongerenwerkingen worden door diverse organisaties op verschillende manieren ingevuld. Zo definieert de Ambassade (2025) jeugdwerk als: *'Jeugdwerk is sociaal-cultureel werk op basis van niet-commerciële doelen voor of door de jeugd van 3 tot en met 30 jaar, in de vrije tijd, onder educatieve begeleiding en ter bevordering van de algemene en integrale ontwikkeling van de jeugd die daaraan deelneemt op vrijwillige basis'.*

De Vlaamse overheid (z.d.) vult het breder in door de omkadering van jeugdwerk duidelijk te omschrijven. Er moet een rijk en gediversifieerd aanbod zijn van sociaal culturele activiteiten die als doel hebben de ontwikkeling van de jongeren te stimuleren en de maatschappelijke participatie te verhogen. Echter vallen niet alle jongerenwerkingen onder de noemer jeugdwerk. Ze kunnen ook onder cultuureducatie, beleidswerkingen of jeugdhulp vallen.

Faro bracht in september 2024 binnen hun tijdschrift over cultureel erfgoed een editie uit met als titel *'jongeren aan zet'*. Deze editie bespreekt verschillende organisaties met jongerenwerking die uit zowel formele als informele sferen ontstaan zijn. Ze bespreken werking binnen musea zoals het MSK¹ en het KMSK², archieven, scholen en (OKAN)leerlingen maar ook erfgoedcellen. Opmerkelijk is dat er tussen deze diverse werkingen geen bibliotheek terug te vinden is (FARO, 2024).

De DURF2030 (z.d.) projecten zijn een voorbeeld van hoe lokaal bestuur zich kan inzetten om jongeren van onderuit te betrekken in cultuur en vrijetijdsbeleving.

In dit traject heeft het lokaal bestuur van Kortrijk zich ingezet om te bouwen aan een jongerengemeenschap die droomt en werkt aan de culturele vrije tijd voor de huidige en komende generaties. Dit deden ze door gerichte calls te lanceren naar verschillende groepen zoals organisaties, scholen, bedrijven en individuen om ideeën in te sturen die aan kunnen zetten tot sociale verandering. De ingestuurde ideeën worden door een jury beoordeeld op

¹ Museum voor Schone Kunsten

² Koninklijk museum voor Schone Kunsten

basis van enkele criteria. Hierna wordt gekeken of de ideeën verdere ondersteuning nodig hebben en waar partners gevonden kunnen worden bij andere organisaties (DURF2030, z.d.).

Elk jaar wordt via een oproep een ander thema belicht waar individuen en groepen ideeën voor kunnen insturen. Verder ondersteunen ze ook doorlopende oproepen zoals *'Durf jij?'*, een oproep dat samen met verschillende organisaties aan de slag gaat met jeugd engagement door te werken rond muziek, kunst en sport, *'ge durft!'*, een driejarig bovenlokaal traject waar jongeren met mentale kwetsbaarheden samen met culturele partners projecten opstarten. Verder zijn er nog een aantal losse projecten die niet per se aansluiten bij de inhoud van de huidige of vorige oproepen (DURF2030, z.d.).

3.3. Drempels ivm jongerenwerkingen

Jongerenwerkingen bieden een oplossing voor drempels in de reguliere werkingen aangezien de stap naar de organisatie vaak de eerste drempel is (FARO, 2024 (p. 59.)).

Volgens bronnen zijn er enkele drempels omtrent jongerenparticipatie die vaak voorkomen binnen deze jongerenwerkingen. Een eerste drempel die hier wordt aangegeven is onduidelijkheid over wat de jongeren willen en kunnen doen binnen de organisatie. Dit kan komen door het tekort aan duidelijke communicatie over de doelstellingen van het jongerenproject en de organisatie. Hier zouden duidelijk vastgelegde verwachtingen en kaders het verschil kunnen maken. Een tweede drempel is afhakende jongeren, dit komt voor omdat het traject niet aan hun noden en opportuniteiten voldoet. Dit kan opgelost worden door zich aan te passen aan hun noden en zo passende voorwaarden voor beide partijen op poten te stellen (*De 5 Grootste Drempels Voor Jongerenparticipatie (en Hoe Je Ze Wegneemt)*, 2024).

Uit het tafelgesprek *'hoe bereiken we ook die jongeren die we vandaag te weinig horen'* Met Wel Jong (2025) kwam naar voren dat een open call ook een drempel kan vormen voor jongeren. Een te vage omschrijving of onduidelijke verwachtingen kunnen jongeren afschrikken.

Door de weinige bronnen die drempels benoemen, maakte ik de keuze om in dialoog te gaan met twee publiekswerkers uit het culturele middenveld die een jongerenwerking of collectief hebben.

4. Bibliotheek de Krook: Project Kraak de Krook

4.1. Wat is Bibliotheek de Krook en project Kraak De Krook?

De Krook is de hoofdbibliotheek van Gent en een cultureel huis. Naast de hoofdtaak van boeken uitlenen en leners ondersteunen in hun vragen, organiseren ze ook activiteiten in de school en vrije tijd voor alle groepen in de samenleving.

Eén van deze projecten is Kraak de Krook, dit is een project waar jongeren tussen de 14 en 26 jaar ideeën kunnen indienen om deze dan later uit te voeren binnen de bibliotheek. De ingezonden ideeën passeren dan na het einde van de inzendingronde langs een jongerenjury die feedback en inspiratie geeft die dan wordt teruggekoppeld naar de jongeren die ideeën inzonden. Samen met de jongeren wordt dan de feedback overlopen en zo een plan van aanpak op poten gezet. De leeftijdsgrens van de aangesproken doelgroep, zorgt ervoor dat echt een jongereninitiatief is en dat de activiteiten zowel voor, door en met jongeren zijn.

De open call nodigt hen uit om creatieve ideeën in te sturen en deze dan later, na de selectieronde, uit te werken in de bibliotheek. De jongeren worden uitgedaagd om een uitvoerende en zelfstandige rol op te nemen (Bibliotheek De Krook, z.d.). Op deze manier wil de bibliotheek de jongeren empoweren en sociale cohesie binnen het huis stimuleren (Algemene vergaderingen van de IFSW en de IASSW, 2014).

4.2. Voor- en nadelen:

Uit eigen ervaring binnen het project kan ik enkele voor- en nadelen aanhalen in verband met het traject. Een **voordeel** van het werken met deze jongeren was het enthousiasme. Omdat we vertrokken vanuit het idee van de jongere en hen de kans gaven om dit zelf vorm te geven, bleven het enthousiasme en de motivatie hoog.

Hierbij aansluitend konden de jongeren hun project op hun tempo opnemen, dit zorgde ook wel voor een verhoogde motivatie. Echter was hier ook een **nadeel** te vinden in het voordeel, juist omdat we echt de planning van de jongeren in acht hielden en daarop verder gingen, bleef het soms lang stil tijdens periodes zoals de blok en examens.

5. VIERNULVIER: Jong Panel

5.1. Wat is de VIERNULVIER en Jong Panel?

De VIERNULVIER is een kunstencentrum, het is een plaats voor theater, concerten, debat en meer. Zo is ook het VIERNULVIER Café en De Vooruit deel van het kunstencentrum waardoor het een ontmoetingscentrum wordt (VIERNULVIER, z.d.). De VIERNULVIER heeft zes speerpunten waarop de organisatie steunt. Zo focussen ze op support, experiment, connect, engage en celebrate (VIERNULVIER, z.d.).

Binnen de organisatie van de VIERNULVIER bevindt zich ook een jongerenwerking, Jong Panel. Jong Panel bestaat uit zeventien jongeren die naast en samen mét de huidige raad van bestuur, het Kunstencentrum ondersteunt, adviseert en (kritisch) bevraagt (VIERNULVIER, 2025). Dit is een bestuursorgaan dat als in 2021 actief is. Jong Panel bestaat en functioneert met de steun van JINT, Erasmus+ en is co-funded door de Europese Unie (VIERNULVIER, z.d.).

Jong Panel begon in 2021 als Young Board. In 2020 werd een open call rondgestuurd en in 2021 vormde zich het orgaan Young Board. Hun opdracht was de werking van VIERNULVIER als kunstorganisatie uitdagen, constructief bekritisieren en aanmoedigen, net zoals de huidige Raad van Bestuur (VIERNULVIER, 2025). In 2023, samen met een nieuwe lichte jongeren, veranderde de naam van Young Board naar Jong Panel. Sindsdien werden nieuwe leden aangeworven via een gesloten open call (VIERNULVIER, z.d.).

5.2. Input van de beroepskrachten

De informatie gebruikt in onderstaande bespreking is verzameld uit een interview met publiekswerker één op 06 januari 2026.

Young Board, nu Jong Panel is opgestart vanuit de nood om de raad van bestuur te vernieuwen, verjongen, representatiever en diverser te maken maar ook omdat ze hun blinde vlekken willen zichtbaar stellen. Dit omdat de raad van bestuur een uniforme groep werd met vooral leden uit een iets oudere leeftijdscategorie. Dit zorgde voor het probleem dat bepaalde vragen niet gesteld werden. Om dit op te lossen willen ze de groep van mensen jonger dan 30 jaar die nu ondervetegenwoordigd is vergroten (Publiekswerker 1, 06 januari 2026).

Een andere groep die ondervetegenwoordigd is in zowel Jong Panel als de VIERNULVIER is laaggeschoolden. Tijdens de selectieprocedure waar de sollicitaties voor Jong Panel worden bekeken wordt rekening gehouden met verschillende zaken zoals gender, etnische achtergrond, leeftijd maar ook scholing. Dit doen ze omdat ze merken dat de meerderheid van mensen die participeert in cultuur bij hen van een hogere scholing heeft genoten (Publiekswerker 1, 06 januari 2026). Het statement dat mensen met een hogere scholing vaker deelnemen aan cultuurparticipatie wordt ondersteund door Statistiek Vlaanderen (2025), zij geven aan dat er participatie verschil van 23% is tussen de hooggeschoolden waarvan 95% deelneemt aan cultuur en de laaggeschoolden, waarvan slechts 72% deelneemt. Hoewel ze hier ook nog een categorie 'midden geschoold' aan toevoegen die een cultuurparticipatie percentage heeft van 87%, wordt dit onderscheid niet gemaakt bij de selectie van de VIERNULVIER.

Om Jong Panel op te starten werd in het begin vooral inspiratie geput uit het *contact theater* in *Manchester* waar al een *young board* bestond. Deze keuze werd gemaakt omdat er ingezet wilde worden op zowel personeels- als bestuursniveau. Jong Panel wordt door de VIERNULVIER gedefinieerd als een onderzoeksproject, dit omdat de VIERNULVIER een kunstinstelling en plek voor reflectie, onderzoek en productie is. Als organisatie willen ze onderzoeken hoe ze jongeren een stem kunnen geven op bestuursniveau. Het eerste anderhalf jaar werd vooral gezocht naar wat Jong Panel kon betekenen, er werden vragen gesteld over hoe de organisatie zich als kunstinstelling profileert t.o.v. maatschappelijke uitdagingen en politieke vragen maar ook vragen over hoe ze willen omgaan met de zaken die bij jongeren leven. Zo ging het specifiek over de bezetting van het UFO van de Universiteit Gent, de oorlog in Oekraïne en de vluchtelingencrisis (Publiekswerker 1, 06 januari 2026).

Naast het Jong Panel zijn er telkens twee jongeren uit het Jong Panel die een mandaat opnemen in de raad van bestuur. Ze genieten net zoals vaste leden van stemrecht. Het enige verschil is de aansprakelijkheid, waar vaste leden hoofdelijke aansprakelijkheid hebben, hebben de jongeren dit niet. Verder kiest de VIERNULVIER ervoor de jongeren uit Jong Panel te vergoeden voor hun tijd en moeite, zo betalen ze de jongeren een onkostenvergoeding van 50 euro per meeting (Publiekswerker 1, 06 januari 2026).

De VIERNULVIER werkt met werkgroepen rond verschillende thema's. Hier mogen de leden van Jong Panel naargelang interesse bij aansluiten. In deze werkgroepen kunnen ze mee onderzoeken en hun mening geven over de onderwerpen. Zo hebben de leden van Jong Panel zowel direct als indirect invloed gehad op het antidiscriminatiebeleid en het 'trigger warning' beleid. Naast de werkgroepen is er nog een ander initiatief met de jongeren binnen de VIERNULVIER. Om de medewerkers en Jong Panelleden samen te brengen is er een buddywerking waarbij het vaste personeel gekoppeld wordt aan een jongere om zo inzichten en ervaringen te delen (Publiekswerker 1, 06 januari 2026).

Als laatste werd de vraag gesteld wat de jongeren nu juist doen voor de VIERNULVIER. Het antwoord was dat ze de organisatie verjongen en een frisse blik hebben om onderwerpen (opnieuw) te bekijken. Vanuit hun positie als Jong Panellid mogen ze elke voorstelling of activiteit gratis bijwonen, dit maakt hen op die momenten ambassadeur van het huis. Daarnaast is Jong Panel voor sommige leden ook een opstap naar het worden van een vaste medewerker van het huis (Publiekswerker 1, 06 januari 2026).

5.3. Uitdagingen

Publiekswerker 1 (6 januari 2026) gaf enkele uitdagingen mee die ze ervaren hebben met hun jongerenwerking, Jong Panel.

Er werd aangegeven dat er veel onduidelijkheid was vanuit het personeel naar de jongeren van Jong Panel. Het personeel wist onvoldoende wie de jongeren zijn, wat ze doen en wat ze kunnen bijbrengen. Hierbij was vaak ook de uitdaging dat Jong Panel als één stem gezien werd, wat niet klopt. Jong Panel is een groep van 15 diverse jongeren met verschillende opinies, inzichten en opvattingen (Publiekswerker 1, 06 januari 2026).

Een andere uitdaging was de balans tussen te concreet en te flou. De organisatie wou concrete inzichten en producten die uit Jong Panel kwamen terwijl de jongeren vaker iets onduidelijker waren. Ze hadden ideeën en inzichten, maar vaak duurde het even voor ze tot iets concreet kunnen worden omgezet (Publiekswerker 1, 06 januari 2026).

Daarnaast was er ook nog de uitdaging van het overbruggen van de generatiekloof tussen de jongeren die in Jong Panel zetelen en het vaste personeel dat vaak al wat langer in het werkveld staan. Beide groepen hebben andere opvattingen over de wereld en soms is extra moeite nodig om deze twee te verenigen (Publiekswerker 1, 06 januari 2026).

Ook hadden ze het moeilijk met het zichtbaar maken van het proces van en de jongerenwerking zelf en het terwijl zo dicht mogelijk bij huis te houden. Jong Panel kan en moet alle kanten uit kunnen gaan maar het moet wel steeds een link blijven houden met de instelling, de VIERNULVIER (Publiekswerker 1, 06 januari 2026).

6. Museum voor Schone Kunsten: Schoon volk

6.1. Wat zijn het Museum voor Schone Kunsten en Schoon Volk?

Het MSK³ is een museum met een collectie van stukken tussen de negentiende en twintigste eeuw. Ook het MSK bevindt zich in het kunstenviertel van de stad Gent samen met het S.M.A.K, de Sint-Pietersabdij, het STAM en het GUM. Binnen de werking van het MSK wordt gedacht aan de vele verschillende doelgroepen die over de vloer kunnen komen daarom hebben ze een divers programma. Ze willen kunst gebruiken als verbindingsmiddel tussen de bezoekers, alsook als een middel om de bezoekers na te laten denken over het verleden, heden en toekomst.

Schoon Volk is de jongerenwerking binnen het MSK. Het is een jongerencollectief van maximum tien jongeren voor en door jongeren tussen de 18 en 24 jaar. Samen gaan ze aan de slag om, vanuit hun studies, het museum toegankelijker te maken voor hun leeftijdsgenoten. Ze doen dit onder andere door activiteiten te organiseren, in gesprek te gaan met het museum en een vernieuwende blik te werpen op de al bestaande werking. Door dit te doen willen ze jongeren trekken naar het Museum voor Schone Kunsten.

6.2. Input van een publiekswerker

Alle informatie die in de volgende paragraaf wordt vermeld is verzameld uit een interview met publiekswerker twee op 08 januari 2026

Schoon Volk is opgericht in 2017 met het idee om jongeren te bereiken die ze nu nog niet bereiken in de vrije tijd. Hoewel het museum vaak wordt bezocht door middelbare scholieren en studenten is het al te vaak in context van school en opleiding onder begeleiding van docenten. Het plan was om dit langs twee kanten te laten gaan en de jongeren te motiveren hun eigen weg naar het museum te vinden. Hierom koos het MSK om Schoon Volk onder een leeftijdsbegrenzing van 18 tot 23 jaar op te zetten. Dit om een zo jong mogelijke blik te verkrijgen en terwijl studenten aan boord te halen. Ze proberen telkens een mix te hebben van leeftijden zodat ze elkaar kunnen ondersteunen en de medewerkers van het MSK geen

³ Het Museum voor Schone Kunsten

intensieve begeleiding van de jongeren moeten opnemen bij hun werklust (Publiekswerker 2, 08 januari 2026).

In het begin had het jongerencollectief vooral een uitvoerende maar oppervlakkige opdracht binnen het MSK. Ze hielden zich voor het grootste deel bezig met het organiseren van workshops, activiteiten en de sociale media van het MSK. Deze zaken zijn vaak deel van een groter geheel, iets waar Schoon Volk zijn kar aan kan hangen zoals de museumnacht, de late donderdagen, etc. Hoewel er altijd al een klein beleidsmatig deel aanwezig was, bijvoorbeeld in het aankoopbeleid, is er nu een evolutie naar een grotere beleidsmatige taak. Zo wordt nu ingezet op het aansluiten bij de klankgroepen rond verschillende onderwerpen, via deze klankgroepen hebben de jongeren van Schoon Volk al gezorgd voor genderneutrale toiletten in het museum (Publiekswerker 2, 08 januari 2026).

Op de vraag wat de jongeren nu bijbrengen aan het MSK werd geantwoord dat de jongeren een nieuwe blik geven die het museum kan gebruiken. Daarnaast is het een goede manier om bij te leren over waar jongeren mee bezig zijn in hun vrije tijd en hoe ze het museum zien (Publiekswerker 2, 08 januari 2026)

6.3. Uitdagingen

Ook publiekswerker 2 (8 januari 2026) gaf verschillende uitdagingen mee die ze tegenkwamen in het werken met Schoon Volk.

De eerste uitdaging was nood aan een breder kader, een voorbeeld om inspiratie uit te putten en naar te kijken. Hiervoor hebben ze naar het buitenland moeten kijken. Een andere uitdaging is communicatie, hoewel er een officieel kanaal is waarop alle communicatie doorgaat tussen de jongeren en de publiekswerkers van het MSK, bleef er ruis om het kanaal. Dit doordat de jongeren naar het officiële kanaal nog andere kanalen gebruiken om te communiceren. Dit is onmogelijk voor de publiekswerkers om bij te houden en op te volgen.

Daarnaast is er ook de uitdaging van de behapbaarheid van de werklust voor Schoon Volk. Enerzijds willen ze de jongeren zo veel mogelijk laten meedenken en doen, maar anderzijds moet ook rekening gehouden worden met het feit dat het veelal studenten zijn die ook nog opleidingen en studentenjobs hebben waarvoor ze zich moeten engageren. Dit hebben ze opgelost door het aantal evenementen laag te houden en enkel toe te voegen in duidelijk overleg met de jongeren zelf.

Het rekening houden met het feit dat het om studenten gaat brengt nog een uitdaging met zich mee. Deze jongeren staan vaak nog niet in het werkveld en nog minder in de specifieke museum context, dit betekent dat ze geen kennis hebben van de specifieke werking van een museum en haar vaktermen. Hier is extra begeleiding nodig om de brug te kunnen maken tussen de leefwerelden.

Ook de grootte van de groep was een uitdaging, veel mensen zijn moeilijker om samen te brengen. Om met deze uitdaging om te gaan, proberen ze volgend werkingsjaar met een kleinere groep te werken.

Naast de uitdagingen van het werken met de jongeren was er ook de uitdaging van het combineren van Schoon Volk met het MSK. De twee bleven te lang twee werkingen naast elkaar in plaats van werkingen die samen één geheel vormen.

7. Welke inzichten kunnen we halen uit de verschillende jongerenwerkingen

Een gemeenschappelijk kenmerk dat deze organisaties delen is dat ze jongeren willen betrekken, de manier waarop ze dit doen heeft zowel gelijkenissen als unieke manieren tegenover de andere organisaties.

Zowel het MSK als de VIERNULVIER werkt met een vaste jongerenwerking binnen het huis die beide al enkele jaren lopende zijn. Dit is iets wat de Krook nog niet doet. Een vaste jongerenwerking zorgt ervoor dat je altijd een bereikbare doelgroep hebt waar beroep op gedaan kan worden.

De manier van jongeren selecteren gebeurt bij alle drie de werkingen op een andere manier. Terwijl de VIERNULVIER tussen de sollicitaties zoekt naar diverse achtergronden, genders en scholing, zoekt het MSK vooral op profiel. Zij stellen zich de vraag welke profielen iets kunnen bijdragen aan hun werking en aan de groep van Schoon Volk. De Krook hanteert een andere uitwerking, hier worden de jongeren geselecteerd op basis van hun ideeën en de praktische haalbaarheid daarvan. Deze manieren zijn gekozen op basis van wat het beste past bij de werking maar mogelijks kan een combinatie van de drie toegepast worden.

Een ander inzicht dat we kunnen maken is dat de groep niet te groot mag zijn. Dit kunnen we zien aan het feit dat het MSK naar een kleine groep gaat om een betere werking te behalen (publiekswerker 2, 08 januari 2026). Dit doet de Krook al goed, door niet te veel projecten tegelijk op te nemen kunnen ze hun aandacht en tijd beter verdelen over de gekozen projecten.

De gelijkenis tussen de organisaties is te vinden bij het MSK en de Krook. Beide organisaties werken met jongeren op een uitvoerend niveau, de jongeren werken projecten of trajecten uit en eindigen in toonmomenten, activiteiten of workshops, dit is gunstig voor het engagement.

Daarnaast is er ook nog het beleidsmatige niveau, hier zitten het MSK en de VIERNULVIER beiden op, hoewel het MSK op uitvoerend niveau zit, hebben de jongeren in de werking ook een steeds groter wordende rol in het beleidsmatige net zoals de rol die de jongeren in Jong Panel opnemen bij de VIERNULVIER. Hieruit kunnen we halen dat de jongeren een diepgaande rol geven in de organisatie ook voordelig kan zijn voor het verjongen van de werking en het vasthouden van de jongeren. Het MSK speelt hier mee op beide velden, 'Schoon volk!', iets wat bij de opstart vooral oppervlakkig en uitvoerend was, is nu aan het evolueren naar een kleinschalige uitvoerende rol en een grotere bijdrage aan het diepgaande beleidsmatige.

8. Conclusie

Zoals in de inleiding vermeld staat is binnen het sociaal-cultureel werk een veelvoud aan organisaties met jongerenwerkingen. Intussen is er bekeken wat een jongerenwerking is, namelijk activiteiten in de vrije tijd voor jongeren tussen de 14 en 30 jaar als er ruim gekeken wordt. Hierop verder bouwend is gekeken naar de werkingen van verschillende organisaties en hoe zij met jongeren omgaan.

Nu we de verschillende jongerenwerkingen naast elkaar zijn gelegd en de onderlinge verschillen en gelijkenissen duidelijk zijn, kan gekeken worden welke elementen de jongerenwerking van bibliotheek De Krook kunnen versterken. Hiervoor kunnen we kijken naar de tips die de publiekswerkers uit beide organisaties meegaven, deze bieden handvaten voor organisaties die een jongerenwerking, in gelijk welke vorm, willen opstarten of verder uitbouwen.

Een eerste belangrijk tip die meegegeven werd is inspiratie zoeken bij bestaande werkingen. De bevraagde organisaties gaven aan inspiratie gehaald te hebben internationale voorbeelden zoals het *Contact Theatre* in Manchester en *Studio Alta* in Praag, maar ook uit werkingen dichterbij zoals het GUM⁴ en het KMSK⁵. Voor De Krook kunnen projecten zoals DURF2030 in Kortrijk of gelijkaardige projecten een nuttige inspiratiebron zijn.

Daarnaast werd open communicatie meermaals benoemd. Zowel naar jongeren als intern binnen de organisatie moet duidelijk gecommuniceerd worden over de bedoeling van de jongerenwerking en de verwachtingen naar de betrokken partijen. Zo is belangrijk dat de collega's en de organisatie op dezelfde lijn zitten zodat er minder onduidelijkheden zijn over de werking. Transparantie over tijdlijnen en taken is essentieel. Jongeren werken op hun eigen tempo en zijn beter af met een duidelijke planning die ze kunnen afstemmen op hun agenda of omgekeerd. Voor De Krook betekent dit dat het belangrijk is om samen met de jongeren taken te bespreken en een tijdlijn op te stellen.

Een andere tip die gegeven werd was om jezelf en de organisatie tijd te gunnen. Er bestaat geen één formule voor jongerenwerkingen, het is en blijft een zoektocht. Er moet een richting zijn die je wil uitgaan maar het is even belangrijk om tijdens het proces te blijven zoeken naar de beste manier om die richting uit te gaan. Voor De Krook houdt dit concreet in dat er ruimte en tijd moet zijn om te evalueren en te experimenteren aangezien dit de eerste editie is.

Tot slot werd het belang van voldoende begeleiding benadrukt in de interviews. Een diverse groep qua leeftijd vraagt een minder intensieve begeleiding dan een groep van, bijvoorbeeld, 18-jarigen. Daarnaast is het noodzakelijk om tijd vrij te maken om jongeren te ondersteunen en te begeleiden. Ook financiële middelen zijn belangrijk: activiteiten en workshops kosten geld, en een vergoeding voor de jongeren kan hun motivatie verhogen. Voor bibliotheek De Krook betekent dit dat regelmatige overlegmomenten een *must* zijn om samen met de jongeren te bekijken of alles volgens plan verloopt, en of er budget voorzien moet worden voor de projecten die de jongeren uitwerken.

⁴ Het Gentse Universiteitsmuseum

⁵ Het Koninklijke Museum voor Schone Kunsten

De aanpak van jongerenwerking sluit aan bij de definitie van sociaal werk, dit omdat ze inzet op empowerment, participatie en sociale cohesie, met aandacht voor structurele voorwaarden en een procesmatige, contextgerichte manier van werken met jongeren. Ze zetten in op het versterken van de jongeren ze geven de jongeren een stem en verantwoordelijkheid om zichzelf te ontplooiën. Verder zetten ze, door de jongeren samen te brengen binnen een collectief of groep, in op ontwikkelen ze hun sociaal netwerk en op meer sociale cohesie (Algemene vergaderingen van de IFSW en de IASSW, 2014).

Als we kijken hoe participatie hier een rol inneemt, komt het recht op participatie naar voren. Deze stelt dat iedereen het recht heeft op cultuur en daarmee het participeren in culturele activiteiten, dit kunnen we nog breder trekken binnen de jongerenwerkingen. Hier krijgen de jongeren een stem, kunnen ze organiseren en evalueren. Ze zijn deel van het proces en het eindproduct, wat hen mede-eigenaars van het project maakt. Dit verplaatst hun participatie van symbolisch naar betekenisvol (Algemene vergaderingen van de IFSW en de IASSW, 2014).

Praktijkwerkers kunnen hieruit halen dat hun rol verschuift van het organiseren naar het begeleiden van activiteiten van en met jongeren. Hun focus komt meer te liggen op het proces dat jongeren doorgaan en op het proces van hun projecten. Daarbij krijgen ze de ruimte om te experimenteren, waarbij het belangrijk is om in het achterhoofd te houden dat falen geen mislukking is maar als een kans om bij te leren. Minder succesvolle projecten zorgen voor waardevolle inzichten die kunnen helpen om toekomstige initiatieven te versterken.

Daarnaast komen bepaalde elementen van hun professionele identiteit duidelijker naar voren. Ze moeten bewust kiezen voor constante transparantie tegenover zowel de jongeren als de organisatie, ook wanneer het om minder goed nieuws gaat, zoals het wel of niet ontvangen van subsidies. Deze aanpak vraagt om het bewust inplannen van tijd voor overlegmomenten met jongeren en om deze op een gestructureerde manier vorm te geven.

9. Bronnenlijst

Algemene vergaderingen van de IFSW en de IASSW. (2014). *Globale definitie van het sociaal werk*. Geraadpleegd op 28 januari 2026, van <https://www.ifsw.org/wp-content/uploads/2019/08/Global-Definitie-Social-Work-2014-Dutch-.pdf>

Amnesty International. (z.d.). *Universele verklaring van de rechten van de mens*. Geraadpleegd op 16 januari 2026, van <https://www.amnesty.nl/encyclopedie/universele-verklaring-van-de-rechten-van-de-mens-uvm-volledige-tekst>

Art. 23 Gw.

Bibliotheek De Krook. (z.d.). *Kraak de Krook | Bibliotheek Gent*. Geraadpleegd op 26 november 2025, van <https://gent.bibliotheek.be/kraak-de-krook>

Bibliotheek De Krook. (z.d.). *Missie en ambitie | Bibliotheek Gent*. Geraadpleegd op 26 november 2025, van <https://gent.bibliotheek.be/missie-en-ambitie>

De Ambrassade. (z.d.). *Vlaams jeugdwerklandschap*. Geraadpleegd op 10 december 2025, van <https://www.ambrassade.be/themas/basiswerk-jeugdwerk/landschap/wat-is-jeugdwerk>

Formaat vzw. (2023). *Drempels onderweg naar meer en sterker open jeugdwerk: 5 sleutels tot succes*. In S. Belmans, *Formaat*. https://formaat.be/uploads/publications/Drempels_folder.pdf

Publiekswerker 1 (interview, 06 januari 2026)

Publiekswerker 2 (interview, 08 januari 2026)

MSK Gent. (2025, juli 29). *Over het MSK*. Geraadpleegd op 9 december 2025, van <https://www.mskgent.be/over-het-msk>

MSK Gent. (2025, november 21). *Schoonvolk!*. Geraadpleegd op 9 december 2025, van <https://www.mskgent.be/community/schoonvolk>

Statistiek Vlaanderen. (2025, 12 maart). *Cultuurparticipatie*. Vlaanderen.be. Geraadpleegd op 26 januari 2026, van <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/cultuur-en-vrije-tijd/cultuurparticipatie>

Tafelgesprek: hoe bereiken we ook die jongeren die we vandaag te weinig horen? Met Wel Jong, bijgewoond op 17 november 2025

Zie ook <https://stad.gent/nl/cultuur-vrije-tijd/nieuws-evenementen/terugblik-denkdag-samenbouwen-aan-jeugd-par-ti-ci-pa-tie-van-praktijk-naar-duurzaam-perspectief>

Verenigde Naties. (1966). Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten. In *New York*. Geraadpleegd op 15 januari 2026, van <https://bdf.belgium.be/media/static/files/internationaal-verdrag-inzake-economische--sociale-en-culturele.pdf>

VIERNULVIER. (z.d.). *Missie en visie*. Geraadpleegd op 10 december 2025, van <https://www.viernulvier.gent/nl/missie-en-visie-md7x>

VIERNULVIER. (2024). *Jong Panel*. Geraadpleegd op 10 december 2025, van <https://www.viernulvier.gent/nl/jong-panel-rxh7>

10. Bijlagen

10.1. Interviewleiddraad MSK en VIERNULVIER

- **Inleiding & Achtergrond**
 - Hoe is jullie jongerenwerking ontstaan en wat was de oorspronkelijke doelstelling?
 - Waarom vinden jullie het belangrijk om jongeren actief te betrekken in jullie organisatie?
- **Definiëring van 'jongeren'**
 - Hoe definiëren jullie 'jongeren' binnen jullie werking? (Leeftijd, achtergrond, interesses?)
 - Welke leeftijdscategorieën worden actief aangesproken en waarom?
 - Hoe gaan jullie om met de diversiteit binnen de doelgroep jongeren?
 - Wordt er rekening gehouden met culturele diversiteit, gender, of socio-economische achtergrond?
- **Structuur & Werking**
 - Kun je kort beschrijven hoe jullie jongerenwerking georganiseerd is?
 - Welke rol nemen jongeren op binnen jullie werking? Zijn ze eerder deelnemers, initiatiefnemers of mede-organisatoren?
 - Hoe worden jongeren geselecteerd of aangesproken om deel te nemen?
 - Open call, gesloten call of op een andere manier
- **Participatie & Inspraak**
 - Op welke manier krijgen jongeren inspraak in de werking /op het aanbod?
 - Welke kanalen gebruiken jullie om jongeren te informeren en te betrekken?
 - Wordt er gewerkt met een jongerenjury, raad of panel? Hoe verloopt dat proces?
 - Kun je een concreet voorbeeld geven van een idee of project dat door jongeren werd geïnitieerd?
- **Voor- en nadelen**
 - Wat zijn volgens jullie de grootste voordelen van werken met jongeren?
 - Tegen welke uitdagingen lopen jullie aan bij het betrekken van jongeren?
 - Hoe gaan jullie om met eventuele drempels zoals motivatie, tijdsbesteding of communicatie of andere drempels?
- **Vergelijking & Reflectie**
 - Hoe denken jullie dat jullie werking verschilt van andere jongerenwerkingen zoals die van De Krook, VIERNULVIER of MSK?
 - Wat zouden jullie graag leren van andere organisaties die met jongeren werken?

- Zijn er elementen uit andere jongerenwerkingen die jullie inspirerend vinden of zouden willen overnemen?
- Zijn er vernieuwende ideeën of formats die jullie recent hebben uitgetoetst?
- **Tips & Toekomst**
 - Welke tips zouden jullie geven aan organisaties die een jongerenwerking willen opstarten?
 - Hoe zien jullie de toekomst van jongerenparticipatie binnen jullie organisatie?
 - Wat zou er volgens jullie moeten veranderen in het bredere jeugdbeleid om jong

10.2. *Transcriptie interview MSK en VIERNULVIER*

Beschikbaar om via mail door te sturen.